

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української літератури

Україномовна література в Польщі

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Луцьк – 2022

Силабус вибіркового освітнього компонента «**Україномовна література в Польщі**» підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей. 29 серпня 2022 р.

Розробник:

Яручик В. П., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри української літератури.

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 року.

Завідувач кафедри

доц. Яручик В. П.

© Яручик В. П., 2022

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
		Денна форма навчання
Кількість кредитів: 4	Для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей	вибіркова
Модулів: 2		Рік підготовки: 2
Змістових модулів: 2		Семестр: 1
ІНДЗ: є		Лекції: 30 год.
Загальна кількість годин: 120		Практичні: 12 год
Тижневих годин (для денної форми навчання):		Самостійна робота: 70 год.
аудиторних: 3 самостійної роботи: 3 індивідуальної роботи: 3		Консультації: 8 год.
Мова навчання – українська		Форма контролю: залік

II. Інформація про надавача освітніх послуг

Яручик Віктор Павлович
Кандидат філологічних наук
Доцент

+38 095-798-58-38, e-mail: iaruchykh@gmail.com

Дні занять: *понеділок, вівторок* <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент спрямований на засвоєння здобувачами знань інформації про українські традиції та новітні експерименти письменників, котрі проживали у Польщі від II пол. XX ст. до наших днів. Їхні літературні твори, а також історично-культурний дискурс є невід'ємною частиною загальноукраїнського простору.
2. Пререквізити – курс «Історія української літератури II пол. XX ст.»
Постреквізити – курс «Сучасна українська література».
3. Мета і завдання освітнього компонента.
Метою викладання освітнього компонента «Україномовна література в Польщі» є поглиблене і розширене ознайомлення здобувачів знань з історією української літератури в Польщі II пол. XX ст. – поч. XXI ст., забезпечення принципу системності, аналітичної

обсервації, розуміння літератури як форми художнього пізнання і перетворення дійсності.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Україномовна література в Польщі» є

- подання здобувачам знань процесу розвитку україномовної літератури у її реальних суперечностях, найвидатніших художніх здобутках, у боротьбі проти підпорядкування ідеологічним догмам;
- ознайомити здобувачів знань із найпомітнішими письменницькими іменами та художніми творами;
- акцентувати увагу на витворенні повноти історико-літературних уявлень про український літературний процес, вияскравити його особливості у сфері професійної діяльності майбутніх магістрів.

4. Результати навчання (компетентності).

- Вміння охарактеризувати основні тенденції розвитку української літератури в Польщі II пол. XX ст. та суспільно-історичний контекст цієї доби;
- знання основних відомостей про життя та творчість письменників;
- цілісне уявлення про стилеві тенденції, напрями, течії, стилі, літературні часописи, які існували у Польщі в середині XX ст.;
- знання основних критичних та літературознавчих праць з проблем узагальненого плану та з творчості окремих письменників, основних тенденцій сучасного літературознавства;
- аналіз основних тенденцій українського літературного процесу в Польщі у II пол. XX ст.;
- характеристика передбачених програмою художніх тексти на ідейно-змістовому та естетичному рівнях;
- сформоване бачення типології, ідейно-художньої специфіки творчості українських письменників у Польщі II пол. XX ст., визначення їх місця і ролі в контексті національної та світової літератури;
- використання компаративістичних методів аналізу при вивченні художніх творів;
- використання здобутків сучасної літературознавчої науки.

5. Структура навчального освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Залік/ Бали
Змістовий модуль 1. Україномовна література в Польщі середини XX ст.						
Тема 1. Історична і політична ситуація в Польщі у післявоєнний період		2	2	6		
Тема 2. Організація літературно-видавничої		2	2	5		

діяльності українців після Другої світової війни						
Тема 3. Літературно-критичні дискусії на сторінках україномовних періодичних видань		2	2	5		
Тема 4. Перший період творчості українських поетів у Польщі (1956-1982)						
Разом за модулем 1	30	6	6	16	2	
Змістовий модуль 2. Назва модуля						
Тема 5. Другий період творчості українських поетів у Польщі (1982-2009)		2		5		
Тема 6. Українські письменники Холмщини			2	5		
Тема 7. Літературна творчість письменників Північного Підляшшя						
Тема 8. Україномовна поетична творчість на Лемківщині						
Тема 9. Мала і велика Батьківщина у творчості українських письменників Польщі						
Разом за модулем 2	38	6	4	26	2	
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд надавача освітніх послуг, кафедри)						Бал
Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ						10
Інше (вказати)						
Всього годин / Балів			24 / 30 балів	30 / 30 балів		100 балів

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота здобувача знань, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Форму і зміст таблиці можна видозмінити (на розгляд кафедри).

6. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Проаналізувати і законспектувати головні віхи літературно-критичних дискусій на сторінках «Нашої культури» (кін. 50- поч. 60-х років ХХ ст.).

2. Законспектувати праці Остапа Лапського і письмово записати власні спостереження щодо ролі письменника у літературній дискусії в Польщі.

3. Опрацювати головні праці, які засвідчують участь у дискусії письменників Якова Гудемчука, Євгена Самохваленка, Ірини Рейт та літературознавців Степана Козака, Михайла Лесіва.

4. Написати власні спостереження щодо ролі літературної дискусії у розвитку україномовної літератури в Польщі.

5. Опрацювати творчий доробок і виписати головні праці Остапа Лапського, Івана Златокудра, Якова Гудемчука, Євгена Самохваленка, Мілі Лучак-Горбачек, Ольги Петик-Хиляк, Степана Сидорука, Петра Куприся, Тадея Карабовича, Петра Львовича, Івана Ігнатюка, Івана Русенка, Якова Дудри, Миколи Буряка, Івана Горощака, Семана Мандзеляна, Меланії Собин, Івана Головчака, Івана Желема.

7. Індивідуальні завдання.

Підготуватися до модульної контрольної роботи на наступні теми:

Історичні обставини у Польщі в роки II світової війни. Українці в Польщі у XX столітті. Горезвісна акція «Вісла». Знищення українців у Польщі.

Створення та значення Українського суспільно-культурного товариства (УСКТ). Ставлення польської влади до українських національних меншин (українці, лемки, русини, «руські»).

Створення україномовної газети «Наше слово» та її додатків. Вихід у світ антології «Гомін». Українські літературні організації, об'єднання, спілки, товариства, які діяли у Польщі.

Літературно-критичні дискусії на сторінках «Нашої культури» (кін. 50-поч. 60-х років XX ст.). Роль Остапа Лапського у літературній дискусії в Польщі. Участь у дискусії письменників Якова Гудемчука, Євгена Самохваленка, Ірини Рейт та літературознавців Степана Козака, Михайла Лесіва. Роль літературної дискусії у розвитку україномовної літератури в Польщі.

Політично-історичні зміни в Польщі у 80-х роках XX ст. Рух «Солідарність». Поява молодого покоління в україномовній літературі в Польщі. Творчість Ярослави Хруник, Мирослава Чеха, Романа Дрозда.

Зародження сучасної україномовної літератури на Північному Підляшші. Літературні дороги Івана та Петра Киристюків. Видавець та літературознавець Юрій Гаврилюк.

Творчість Юрія Трачука. Поезії Євгенії Жабінської, Євгенії Овсянюк-Мартинюк, Ірини Боровик. Літературний доробок Романа Крика та Івана Хващевського.

Періодизація лемківської літератури у післявоєнний період. Напрямок народної поезії на Лемківщині (Іван Русенко, Яків Дудра, Микола Буряк, Іван Горошак, Семан Мандзелян). Напрямок туги за втраченим, патріотична поезія (Меланія Собин, Іван Головчак, Іван Желем).

УСКТ-івський період лемківської літератури. Творчість Павла Стефановського. Письменник та літературознавець Олена Дуць-Файфер.

Поезія Стефанії Трохановської. Творчість Володислава Грабана та Петра Мурянки.

Написати реферати на одну із нижчевказаних тем:

1. Історичні обставини у Польщі в роки II світової війни.
2. Українці в Польщі і XX столітті.
 1. Горезвісна акція «Вісла».
 2. Знищення українців у Польщі.
 3. Створення та значення Українського суспільно-культурного товариства (УСКТ).
 4. Ставлення польської влади до українських національних меншин (українці, лемки, русини, «руські»).
 5. Створення україномовної газети «Наше слово» та її додатків.
 6. Вихід у світ антології «Гомін».
 7. Українські літературні організації, об'єднання, спілки, товариства, які діяли у Польщі.
 8. Літературно-критичні дискусії на сторінках «Нашої культури» (кін. 50- поч. 60-х років XX ст.).
 9. Роль Остапа Лапського у літературній дискусії в Польщі.
 10. Участь у дискусії письменників Якова Гудемчука, Євгена Самохваленка, Ірини Рейт та літературознавців Степана Козака, Михайла Лесіва.
 11. Роль літературної дискусії у розвитку україномовної літератури в Польщі.
 12. Роль Українського суспільно-культурного товариства у зародженні україномовної літератури в Польщі в післявоєнний період.
 13. Рання творчість Остапа Лапського. Художня та перекладацька спадщина.
 14. Творчість Івана Златокудра.
 15. Особливості творчого доробку Якова Гудемчука.
 16. Життєві та творчі дороги Євгена Самохваленка.
 17. Жіноча віть україномовної літератури у Польщі (Міля Лучак-Горбачек та Ольга Петик-Хиляк).
 18. Політично-історичні зміни в Польщі у 80-х роках XX ст. Рух «Солідарність».
 19. Поява молодого покоління в україномовній літературі в Польщі.
 20. Творчість Ярослави Хруник, Мирослава Чеха, Романа Дрозда.
 21. Вірші Степана Сидорука, написані говіркою рідного села. Мистецькі уподобання літератора.
 22. Перекладацький таланти Петра Купрія.
 23. Науковець, видавець, культурний діяч та літератор Тадей Карабович.
 24. Творчість Петра Львовича та Івана Ігнатюка.

25. Зародження сучасної україномовної літератури на Північному Підляшші.
26. Літературні дороги Івана та Петра Киризюків.
27. Видавець та літературознавець Юрій Гаврилюк.
28. Творчість Юрія Трачука.
29. Поезії Євгенії Жабінської, Євгенії Овсянюк-Мартинюк, Ірини Боровик.
30. Літературний доробок Романа Крика та Івана Хващевського.
31. Періодизація лемківської літератури у післявоєнний період.
32. Напрямок народної поезії на Лемківщині (Іван Русенко, Яків Дудра, Микола Буряк, Іван Горощак, Семан Мандзелян).
33. Напрямок туги за втраченим, патріотична поезія (Меланія Собин, Іван Головчак, Іван Желем).
34. УСКТ-івський період лемківської літератури.
35. Творчість Павла Стефановського.
36. Письменник та літературознавець Олена Дуць-Файфер. Поезія Стефанії Трохановської.
37. Творчість Володислава Грабана та Петра Мурянки.
38. Багатозначність поняття «батьківщина».
39. Велика батьківщина у творчості україномовних письменників у Польщі.
40. Роль малої батьківщини у літературі україномовних творів у Польщі.

IV. Політика оцінювання

Політика надавача освітніх послуг щодо здобувача знань:

- присутність здобувача знань на лекційних заняттях (пасивна робота) оцінюється 1 балом;
- активна робота на практичних заняттях – максимальний бал 3;
- індивідуальна робота (у випадку, коли здобувач знань був відсутній на лекційних заняттях. Підготовка реферата, тестових завдань, аналітичного есе, аналіз твору, складання бібліографії) – макс. бал 3.

Політика щодо академічної доброчесності.

Всі види самостійної та індивідуальних завдань повинні бути виконані згідно правил академічної доброчесності. Здобувачі знань самостійно здійснюють підбір джерел до повідомлень і рефератів. Тестові завдання розв'язуються індивідуально. Аналіз твору проводиться самостійно. Висловлюється власний погляд на проблему в аналітичному есе.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Часові норми визначає надавач освітніх послуг із врахування думки здобувачів знань та епідемічної ситуації в країні. Перескладання відбувається згідно академічного розкладу.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – залік.

Порядок проведення заліку:

Заліковий бал включає суму всіх балів за роботу під час семестру (присутність на лекціях, робота на практичних заняттях, самостійна та індивідуальна робота).

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач знань може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перескласти якусь тему, написавши підсумковий тест тощо).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всівидинавчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси (рекомендована література (основна, додаткова, Інтернет-ресурси) та інші джерела).

Основна література:

1. Яручик В. Наближені до України: Антологія сучасної української літератури, твореної у Польщі. Упоряд. В.П.Яручик. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2012. 376 с.
2. Яручик В. Українська література в Польщі. Луцьк: Твердиня, 2009. 156 с. (монографія).
3. Яручик В. Українська поезія, творена в Польщі після Другої світової війни: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 228 с.

Додаткова література

4. Баена Ю. Лісты блакітных успамінаў. Бельск Падляшскі, 1991. 180 с.
5. Боровик І. Поезії. Варшава, 1986. 308 с.
6. Гаврилук Ю. Голоси з Підляшшя. Париж-Львів-Цвікау, 1999. 80 с.

7. Гаврилук Ю. Негербовії генеалогії. Збірка віршів. Більськ, 1988.
24 с.
8. Грабан В. На ковпаку гір. Краків, 1991. 84 с.
9. Гудемчук Я. Балтійські чайки / Я. Гудемчук. Варшава, 1975. 9 с.
10. Гудемчук Я. Лети моя пісне / Я.Гудемчук. Варшава, 1964. 96 с.
11. Жабінська Є. Коли приходять Тиша. Більськ-Підляський, 1995.
63 с.
12. Жабінська Ж. Мамо, кім ми є... Бі'ельськ, 1989. 15 с.
13. Златокудр І. Веселки печалі. Варшава, 1999. 112 с.
14. Карабович Т. Атлантида. Варшава, 1993. 38 с.
15. Карабович Т. Вибрані поезії. Білосток, 2001. 322 с.
16. Киризюк І. Весна з русалками. Більськ Підляський, 1995. 96 с.
17. Киризюк І. На дорозі із криниці. Париж-Львів-Цвіккау, 1995. 108
с.
18. Киризюк І. Смак ягоди ожини. Більськ Підляський, 1999. 94 с.
19. Лапський О. Мій почитачу. Варшава, 2000. 224 с.
20. Лапський О. Обабіч: Істини?! / О. Лапський. – Варшава 2003. –
218 с.
21. Лапський О. Себе: Розшукую?! Варшава, 2003. 203 с.
22. Лучак М. Апокаліпсис або ознаки кінця світу. Білосток:
PRYMAT, 2001. 87с.
23. Лучак М. Ти ще повернешся до мене сину. Львів, 1995. 64 с.
24. Семенюк О. В. Творчі взаємини української літературної
еміграції з Єжи Гедройцем та журналом «Культура» (на матеріалі
епістолярію). Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції
аспірантів і студентів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи
досліджень» (17 травня 2022 року). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. С.
1025–1028.
25. Сидорук С. Над Бугом. Варшава: УСКТ, 1983. 82 с.
26. Стефанівський П. Ikona – łemkowski pejzaż. Nowy Sącz, 1985. 97
с.
27. Стефанівський С. Лем. Лемковина, 1991. 74 с.
28. Трачук Ю. Райські двері. Більськ Підляський, 1995. 81 с.
29. Трохановська С. Nie pozwól uschnąć kwiatkom. Краків, 1991. 81 с.
30. Український літературний провулок. Люблін, 2001-2022.
31. Фуджак І. Туга. Криниця, 2001. 53 с.
32. Karabowicz, T., Jaruczyk W. Literatura ukraińska Na Podlasiu: Od
Gwary Do języka Literackiego. Лінгвостилістичні студії. Вип. 12. Лютий 2020.
33. Karabowicz T. Po tamtej stronie deszczu. Poezja ukraińska. Lublin,
1998. 136 s.
34. Łuczak M. Kwiat czarnej paproci. Białystok, 1999. 62 s.
35. Nad ołtarzem pól. Antologia religijnej poezji ludowej Lubelszczyzny /
Wybór i słowo wstępne M.Łesiów. Lublin, 1986. 342 s.
36. Struciuk J. Po tamtej stronie ciszy. Białystok, 2000. 125 s.

37. Яручик В., Свіржевська С. Особливості фемінізму в українській літературі кінця XIX – початку XX століття *Studia Ucrainica Varsoviensia*. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. 2022, Т. 10. S. 229-239.
38. Яручик В., Яручик О., Сур'як М. Сучасні проблеми професійної підготовки студентів-філологів. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький, 2022. № 24. С. 68-72.
39. Яручик В. Українська література в Польщі: Зародження, проблематика, новаторство. *Дивослово*. 2020. № 7-8. С. 60-65.
40. Яручик В. Українська поезія Польщі в період «Хрущовської відлиги». *Studia Ukainica Varsoviensia*. Варшава (Польща): Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. 2017. № 5. С. 173-185. (ISSN 2299-7237). 363 s.
41. Iaruczyk V., Karabowicz T. Paradygmat prywatności świata w twórczości ukraińskich poetów w Polsce. *Київські полоністичні студії*. Т. XXXVII. Київ: Талком, 2021. 480 с. С. 40-64.
42. Iaruchyk Viktor, Krupka Viktor, Martyniuk Mykola, Tkachenko Viktoria, Vinnichuk Alla. Contemporary Literary Journalism: Factors Of The Reader. *Ad Alta: Journal Of Interdisciplinary Research*. 2021. Vol. 11. Issue 2. Special Issue XX. P. 165–175. (Web of science).